

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Distinctio vigesimaprima.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

ordo requirit distinctionem realem, sed in diuinis non est realis distinctio naturae, accipiendo naturam pro essentia vel pro parte essentiae, ergo &c. Secundum patet, & quia vbi-
 eumque in videntibus inuenitur principium, ex quo aliud
 & quod est ex principio naturaliter, ibi est ordo naturae,
 hoc est naturalis originis, sed in diuinis est principium ex
 quo aliud est naturaliter, ex patre enim est filius natura-
 liter tanquam principium ex principio, & ab vtroque est
 Spiritus sanctus eodem modo, ergo in diuinis est ordo
 naturae, hoc est, naturalis originis.

AD PRIMVM argumentum patet solutio ex iam
 dictis. De ratione enim ordinis absolute accepti non sunt
 prius & posterius, sed habitudo distinctorum ad se inui-
 cem, & ad primum, & hoc bene est in diuinis. Est enim pri-
 ma persona, secunda, & tertia, licet ibi non sit prior per-
 sona & posterior. Primum enim, secundum, & tertium,
 dicunt solum ordinem, sed prius & posterius excessum
 & defectum qui non est in diuinis.

Ad secundum dicendum quod ordo dicitur alicuius
 dupliciter, vel ut subiecti quod ordinatur, vel ut rationis
 secundum quam ordo attenditur, primo modo est in di-
 uinis ordo personarum, tanquam eorum quae ordinan-
 tur, sed secundo modo est ibi ordo naturae accipiendo na-
 turam non pro essentia, sed pro naturali origini.

DISTINCTIO XXI.

Sententia huius distinctionis in generali & speciali.

Hic oritur quaestio. Superius ostendit Magister aequa-
 litatem diuinarum personarum. Et quia visus fuit
 quibusdam locutionibus, in quibus dictiones exclusivae
 terminis personalibus adduntur, ut cum arguitur solus
 pater habet tantum de potentia, quantum omnes tres per-
 sonae simul, & similia. Hic inquiritur de veritate huius locu-
 tionis, qualiter, scilicet huiusmodi dictiones exclusivae
 non minus diuinis possunt adiungi. Et diuiditur in tres
 partes, secundum tres quas mouet. Secunda ibi. Post haec
 autem quaeritur. Tertia ibi, sed iterum arguitur. Cuilibet
 quaestioni adiungitur suam solutionem. Haec est diuisio &
 sententia in generali.

IN SPECIALI vero sic procedit. Et quaerit pri-
 mo cum fuerit dictum quod tantum est solus pater vel filius
 solus, vel Spi. sanctus, quantum sunt illae tres personae, pa-
 ter, filius, & Spi. sanctus, quomodo est intelligendum cum
 dicitur solus pater & solus filius, cum nunquam sit pater
 sine filio, nec filius sine patre, & respondet dicens quod per
 hoc non excluditur vna persona ab alia, sed quia proprie
 relationes ita conueniunt vni quod non alteri: unde sensus
 est, solus pater qui ita est pater quod nullus alius est pater
 in diuinis. Similiter solus filius qui ita est filius quod nulli
 alii conuenit filiatio diuina. Postea quaeritur vtrum ista sit
 vera solus pater vel solus filius est Deus. Et dicit quod non
 sunt concedenda propter hoc quod aliae personae sunt exclu-
 sive a diuinitate, nec ista est concedenda, pater & filius
 est solus Deus, quia esse solum Deum trinitati conuenit, &
 non vni tantum personae. Postea quaeritur quomodo dicatur
 solus Deus est trinitas ipsa cum habeat consortia ange-
 lorum & sanctarum animarum. Et respondet quod ideo
 potest dici solus Deus, quod nulli conuenit alii esse Deum;
 addit etiam quod tanta est coherentia diuinarum perso-
 onarum, quod vna sola nominata non excluduntur reli-
 quae. Haec est sententia lectionis in speciali.

QUESTIO PRIMA.

Vtrum dictio exclusiua addita vni correla-
 tiuorum excludat reliquum.

Tho. 1. q. 31. ar. 3.

Circa distinctionem istam quaeritur primum, vtrum di-
 ctio exclusiua addita vni correlatiuorum excludat
 reliquum. Et videtur quod non, quia dictio exclusiua, non
 excludit illud quod est de intellectu rei cui additur, sicut
 addita toti non excludit partem, vel addita homini non
 excludit animal; sed vnum correlatiuorum est de intelle-
 ctu alterius, ergo dictio exclusiua addita vni non exclu-
 dit reliquum.

IN CONTRARIVM est quod dicitur primum
 Physicorum, quod dictio exclusiua addita principio exclu-
 dit principium, sed principium & principium di-

Quaestio I.

cuntur relatiue, ergo &c.

RESPONSIO. Videnda sunt duo. Primum est,
 quid significet dictio exclusiua, & quid significet circa
 terminum cui adiungitur. Secundum erit quid habet ex-
 cludi per dictionem exclusiuam & quid non, & ex his ap-
 parebit quod quaeritur.

QUANTVM ad primum sciendum, quod secundum
 Philosophum li. Elench. solus idem est quod non cum alio.
 Aliud importat diuersitatem, cum similitate, vel associa-
 tionem, non negationem, ergo solus importat negationem
 associationis cuiuslibet diuersi ab inclusio, vel absolute
 vel respectu tertii. Et si quidem significet priuationem associa-
 tionis absolute, sic importat solitudinem, nec recipitur in
 diuinis, quia nihil est ibi solitarium, & sic consuevit dici
 quod est dictio cathegorematica. Si autem dicat priuationem
 associationis non absolute, sed respectu tertii sic acci-
 pitur syncathegorematicae, & tunc denotat excludi omne
 diuersum ab inclusio respectu praedicati, propter quod in
 omni propositione in qua ponitur dictio exclusiua praedi-
 catum diuersimode comparatur ad inclusum & exclusum,
 unde omnis propositio talis habet duas alias expo-
 nentes, vnam affirmatiuam, & aliam negatiuam, ut solus
 Sortes currit, habet istas duas Sortes currit, & nullus
 alius a Sorte currit. Et haec tantum de primo.

Circa secundum notandum quod cum solus dicat nega-
 tionem associationis cuiuslibet diuersi ab inclusio, omne
 illud excluditur quod non est vnum cum inclusio per essen-
 tiam, vel saltem subiecto, tale enim simpliciter est diuersum.
 Illud vero quod pertinet ad essentiam inclusi, vel econ-
 uerso, vel cum quo inclusum est vnum subiecto, quum non
 sit simpliciter diuersum, non excluditur, hoc autem apparet
 ex inductione, includitur enim definitio in definito, &
 omnia superiora in inferioribus, tanquam pertinentia ad
 eorum essentiam. In toto etiam integrali pars includitur
 tanquam aliquid de essentia totius. Et ideo dictio exclusiua
 addita definitioni non excludit definitionem, nec addita
 inferiori excludit superius, nec addita toti integrali exclu-
 dit partem, imo potius haec omnia includuntur & infe-
 rantur, sequitur enim solus homo currit, ergo animal cur-
 rit ergo rationale currit. Et similiter sequitur sola domus
 est, ergo paries est. Et ratio est, quia quum superiora
 praedicentur essentialiter de inferioribus, quicquid realiter
 conuenit inferiori, conuenit etiam cuiuslibet eius superio-
 riori: Similiter quum pars integralis sit realiter de com-
 pactione totius, ad esse totius requiritur esse partis. Et ideo
 respectu huius praedicati quod esse totum sumptum cum
 dictione exclusiua infert partem, non autem respectu al-
 terius praedicati. Non enim sequitur, sola domus est alba,
 ergo paries est albus, quia tale praedicatum conuenit e-
 po-
 teli toti non per talem partem, nunquam tamen respectu
 cuiuslibet praedicati dictio exclusiua addita inferiori ex-
 cludit superius, nec addita toti integrali excludit partem
 nisi praedicatum pertineret ad eorum differentiam. Tunc
 enim fieret exclusio, sicut dicendo solus homo est, specia-
 lissima species, sequitur non ergo animal aut substantia.
 Similiter sola domus est totum constitutum ex pariete,
 tecto, & fundamento, sequitur non ergo paries, quia res-
 pectu talium non sunt idem, sed diuersa. Simili modo di-
 ctio exclusiua addita superiori non excludit inferius nisi
 respectu praedicati quod pertinet ad eorum differentiam,
 non sequitur enim, solus homo currit, ergo Sortes non
 currit, nec tamen infert ergo Sortes currit. Et ratio est,
 quia dictio exclusiua addita termino communi vel singu-
 lari non mutat eius naturam. Et ideo sicut sub termino
 communi indefinite sumpto non fit descensus, sed est fal-
 lacia consequentis, sic sub ipso sumpto indefinite cum dic-
 tione exclusiua, non licet descendere nec affirmatiue nec
 negatiue. Quae autem faciunt vnum subiecto cum inclu-
 so non excluduntur: sicut patet in accidentibus coe-
 cretis. Exclusio enim addita tali accidenti non excludit subie-
 ctum, nec econuerso. Non enim sequitur solus edificator
 aedificat, ergo Sortes non aedificat, nec econuerso, solus
 Sortes aedificat, ergo edificator non aedificat, vel ergo al-
 bus non aedificat, vnde. Physicorum dicitur quod si ac-
 cipiantur sola alba albo significante vnum, multa sunt,
 quia aderit albo esse & susceptiuum. Dico autem hoc quan-
 do subiectum & accidens significantur in concreto, quia
 sic

fic significantur ut vnum in subiecto: fecus est si vnum significetur in abstracto, tunc enim fit exclusio, ut si dicatur tantum albedo est, sequitur ergo substantia non est. Et causa est, quia abstracta significant essentias rerum ut distinctas, & non ut aliquo modo sunt vni, vnde. i. Phys. dicitur quod si illud quod ponitur tantum vnum fit accidens, sequitur quod accidens sit separabile a subiecto: ergo dictio exclusiua addita accidenti excludit subiectum, quod intelligitur de accidente in abstracto. Ex his patet quod dictio exclusiua addita vni correlatiuorum excludit aliud, quia illud quod non facit cum inclusio vnum per essentiam vel per inheretiam cadit sub exclusione, sed vnum correlatiuorum non facit cum alio vnum per essentiam, nec vnum per inheretiam, sed sunt distincta supposita maxime in diuinis de quibus nunc agitur, ergo &c. Vtraque premissarum patet ex precedentibus. Hoc etiam patet ex. i. Phys. vbi dicit Arist. contra Permenidem & Melisum, quod si sit tantum vnum, & illud sit principium, principium non erit, principium tamen & principium dicuntur relatiue, verum quia relatiua sunt simul natura si principium non est, principium non erit, excluditur ergo relatiuum, quia aliud, & tamen ponitur, quia est de intellectu alterius, & ideo omnis talis propositio includit contradictoria tantum patet est & huiusmodi, quia idem includitur & excluditur propter aliam & aliam rationem.

AD ARGUMENTVM dicendum quod per dictionem exclusiuam excluditur illud quod est de intellectu rei, quando non facit cum re vnum per essentiam vel per inheretiam, sicut est in relatiuis. Hec autem quae dicta sunt, vera sunt de virtute sermonis. In vsu tamen sacrae scripturae, & sanctorum quandoque aliter inuenitur, & tunc tales auctoritates pie exponende sunt in sensu in quo fiunt, & non in sensu quem de virtute sermonis faciunt.

QVÆSTIO SECVNDA.

Vtrum dictio exclusiua possit addi termino essentiali in ordine ad terminum personalem.

Tho. i. q. 31. ar. 3. q. 4.

Secundo quaeritur vtrum dictio exclusiua possit vere addi termino essentiali respectu praedicati personalis, ut dicendo solus Deus est pater. Et videtur quod non, quia si ista esset vera solus Deus est pater, ergo a simplici conuersa ista esset vera solus pater est Deus, consequens est falsum, quia sequeretur quod filius non esset deus, eo quod dictio exclusiua addita vni correlatiuorum excludit alterum, ut prius dictum est. Probatio consequentiae haec solus Deus est pater valet has duas, Deus est pater & nullus alius a Deo est pater, sed vtraque habet conuerti simpliciter, ergo & prima.

Item quod reperitur in alio non potest soli Deo conuenire, sed esse patrem conuenit creaturis, ergo non conuenit soli Deo, ergo haec est falsa solus Deus est pater.

IN CONTRARIVM arguitur, quia de quocumque sumpto cum praecisione praedicatur commune de eodem praedicatur & proprium. Sequitur enim soli corpus est coloratum, ergo solum corpus est album, sed in diuinis praedicata essentialia se habent ad personalia sicut communia ad propria, ergo cum verificentur propositiones quibus additur dictio exclusiua termino essentiali respectu praedicati essentialis, ut dicendo solus Deus est Deus, necesse est & alias verificari in quibus exclusio additur subiecto respectu praedicati notionalis, ut dicendo solus Deus est pater.

RESPONSIO. Consequens sic dici quod haec dictio solus potest teneri categorice, & tunc importat solitudinem in illo cui additur, & sic omnes propositiones vbi in diuinis ponitur solus sunt falsae, vel potest teneri syncategorematicae, & tunc dicenda sunt duo. Primum est de veritate propositionum in quibus dictio exclusiua ponitur ex parte subiecti. Et secundo, videbitur de veritate illarum in quibus ponitur ex parte praedicati.

Quantum ad primum sciendum est quod vel loquitur de veritate talium propositionum quantum est ex virtute sermonis, vel quantum est de benigna interpretatione dictorum scripturae & sanctorum. Si primo modo sic est

regula generalis quod cum propositio in qua ponitur dictio exclusiua ex parte subiecti habeat duas exponentes ipsam, scilicet vnam affirmatiuam & aliam negatiuam ut prius dictum est. Si exponentes sunt vere & ipsa vera est. Si exponentes sunt falsae, vel altera earum & ipsa est falsa, quod potest videri inducendo in omnibus, potest enim dictio exclusiua addi termino essentiali respectu praedicati essentialis vel personalis, ut dicendo solus Deus est Deus. Vel solus deus est pater. Et de quilibet eorum statim patet an sit vera per regulam supra dictam. Prima enim habet duas exponentes, Deus est Deus, & nullus alius a Deo est Deus, quarum quilibet est vera, quare & illa solus Deus est Deus. Secunda vero habet duas exponentes has, Deus est pater & nullus alius a Deo est pater, quarum prima est vera & secunda similiter dummodo pater stet pro persona diuina, & sic procedit argumentum pro parte ista. Si autem stet pro forma paternitatis quae communicabilis est etiam creaturis. Tunc est falsa, & sic procedit secundum argumentum prius adductum. Et similiter patet idem quando dictio exclusiua additur termino personali respectu praedicati essentialis vel personalis, ut dicendo solus pater est Deus, vel solus pater est pater. Prima enim habet duas exponentes, pater est Deus & nullus alius a patre est Deus, quarum secunda est falsa quia tunc filius qui est alius a patre non esset deus, ergo & ipsa esset falsa. Secunda vero habet duas exponentes pater est pater & nullus alius a patre est pater, quarum vtraque est vera, ergo & illa, & simili modo potest iudicari de omnibus consimilibus propositionibus an sint vere vel falsae de virtute sermonis. Quotum autem est de benigna expositione dictorum scripturae & sanctorum aliud est dicendum, quia ad verificandum dicta scripturae & sanctorum oportet quod exclusio quandoque non fiat respectu principalis praedicati, sed respectu formae subiecti ratione subintellectae implicationis quod est, vel qui est, & sic ista potest verificari solus pater est Deus, vel solus pater est tantus, quare sunt tres personae simul sub hoc sensu solus pater ille, id est, qui pater, & praeter quem nullus alius in diuinis est pater est Deus vel tantus, &c. Et sic loquitur Aug. in principio distinctionis, & per hunc modum dictio exclusiua non excludit correlatiuum a participatione principalis praedicati, sed a participatione formae subiecti ratione subintellectae implicationis, & multa alia similia occurrunt in dictis scripturae & sanctorum in quibus semper videtur esse aliqua improprietates: & sic patet, quomodo verificentur propositiones quando dictio exclusiua ponitur ex parte subiecti.

Si autem sumatur ex parte praedicati & sumatur categorice sic est falsa omnis propositio in diuinis, quia secundum Hilariū non est consentiendum in diuinis aliquid esse solitariū. Si autem sumatur syncategorematicae, sic potest addi termino substantiali vel personali in praedicato posito dupliciter, scilicet per se vel cum alio termino numerali, vel partitiuo vel expressiuo, sicut cum hoc termino vnus vel verus. Si addatur termino substantiali per se posito in praedicato, ut dicendo pater vel trinitas est solus Deus: sic talis propositio est omnino impropria, & indiget expositione, imò frequenter magna extortione in qua varii varia dicunt: omnes tamen improprie dicunt, sicut apparet intuentibus dicta eorum. Et causa est, quia haec dictio solus syncategorematicae accepta semper facit exclusionem aliorum ab eo cui additur respectu alicuius tertii accepti in ratione praedicati explicitae vel implicitae, ut prius dictum est. Quando autem solus ponitur a parte praedicati cum vnico termino, tunc non directe & explicitae facit exclusionem aliorum a subiecto respectu praedicati principalis, sed additur praedicato, nec proprie potest subintelligi aliqua implicatio circa vnicum terminum in praedicato posito: propter quod omnis talis propositio impropria est. Quando vero additur termino substantiali posito in praedicato cum termino numerali vel expressiuo dicendo trinitas est vnus solus verus Deus, sic adhuc est impropria, quia non fertur exclusio ad principalem compositionem praedicati cum subiecto, tamen minus quam prius, quia implicatio cum minori extortione fit circa plures terminos, quam circa vnicum ex quacumque parte fiat, siue a parte praedicati, siue a parte subiecti: & tunc in praedicata propositione trinitas est vnus solus verus deus,

Idem
sicut
ante
positum.

praed. 4.
num. 4.

deus, sit exclusio aliorum a deo ab unitate & veritate diuinitatis sub hoc sensu trinitas est deus, qui deus est vnus & verus, & nullus alius ab eo est verus & vnus deus, & hoc modo vtriusque scriptura, & Augustinus contra Maximinum: Sic enim habet veritatem, licet cum quadam improprietate, sicut apparet consideranti.

7 AD ARGUMENTA patet solutio ex iam dictis, præterquam ad primum, ad quod dicendum quod hæc, solus pater est deus est falsa de virtute sermonis, nec est conuersa huius, solus deus est pater, quia ista solus deus est pater habet intellectum affirmatiuum, scilicet deus est pater: Et hæc conuertitur simpliciter, pater est deus: habet etiam intellectum negatiuum, scilicet quod nullus alius a deo est pater: sed hæc non conuertitur in hanc simpliciter nullus a patre est deus, quia tunc bene inferretur solus Pater est Deus, sed conuertitur in hanc nihil quod est pater est aliud a deo. Ex qua propositione cum prima quæ dicit Pater est Deus, nunquam inferretur ista, solus Pater est Deus.

DISTINCTIO XXII.

Sententia literæ magistri in general. & speciali.

POST prædicta differendum nobis videtur. Superius de determinauit magister de his quæ pertinent ad essentiam unitatem & trinitatem personarum. Hic autem determinat de nominibus quibus & essentia unitas & personarum pluralitas designatur. Et diuiditur in duas partes. Primo determinat inrentum. Secundo inquit quid nomina numeralia ponantur in diuinis. Secunda incipit in principio. 24. distinctionis ibi. Hæc diligenter inquiri oportet. Prima in duas. Primo ponit diuisionem diuinorum nominum, & assignat quasdam regulas circa ipsa. Secundo determinat de quadam in speciali, scilicet de nomine personæ quod a prædictis relatiuis excipitur. Secunda in principio. 23. distinctionis ibi, prædictis &c. Prima pars est præsentis lectionis, & diuiditur in duas, quia primo ponit quasdam diuisiones diuinorum nominum. Secundo ponit quasdam regulas ex quibus apparet quod secundum diuersa nomina diuersus modus in diuinis inuenitur. Secunda incipit ibi, Sciendum est ergo. Prima istarum diuiditur in duas. Primo proponit principale diuisionem nominum secundum Ambrosium & Augustinum. Secundo subiungit quasdam modos ibi, addendum his. Hæc est diuisio lectionis in generali.

2 IN SPECIALI vero sic procedit: quia primo determinat de diuinis nominibus quæ Deo conueniunt, quorum ponit sex differentias: quia quædam distincte pertinent ad singulas personas, alia signant unitatem essentia, alia dicuntur translative, ut splendor, character: alia sunt quæ relatiue dicuntur ad creaturas, ut creator, dominus, & huiusmodi. Quædam vero relatiue non dicuntur vincarnatus, humanatus. Eorum autem quæ ad creaturas relatiue dicuntur, horum quædam omnibus personis conueniunt, ut hæc omnia creator & dominus: quædam vero non omnibus, ut hoc nomen donatus vel missus. Est & aliud quod non secundum substantiam dicitur & in diuinis, sed pluralitatem personarum includit, ut hoc nomen trinitas, & tunc excludit differentiam diuinorum nominum. Postea ponit duas regulas. Quarum prima talis est, quod nomina quæ proprie pertinent ad singulas personas relatiue dicuntur. Et ponit exemplum, sicut pater & filius, & vtriusque donum spiritus sanctus: nomina vero quæ significant unitatem essentia dicuntur ad se, id est, absolute, & significant substantiam. Secunda regula talis est, quod nomina quæ dicuntur ad se dicuntur substantialiter & de omnibus personis, & de qualibet persona diuisim & sigillatim in singulari numero: & non in plurali de omnibus in summa sicut illa Deus, potens, magnus. Non enim dicimus deum vel boni in plurali: persona autem accipitur singulariter & pluraliter, illa vero quæ relatiue dicuntur ad se inuicem substantialiter non dicuntur. Declarat autem quod dictum est, scilicet quod magnitudo in diuinis dicitur substantialiter vel essentialiter per hoc quod Deus, si per participationem diceretur magnus, sequeretur quod maior esset illa magnitudo quam Deus, hoc autem est falsum: ergo &c. In fine autem recitat determinata. Hæc est sententia in speciali &c.

Vtrum aliquod nomen conueniat proprie Deo.

Thom. 1. q. 13. ar. 1. & 2.

CIRCA distinctionem istam quæritur primo, vtrum aliquid quod nomen conueniat proprie Deo. Et videtur quod non, quia secundum Dionysium quæcunq; dicuntur de Deo, verius negantur, quam affirmantur, sed talia non dicuntur proprie, sed potius ut videtur translative, ergo &c.

2 Item secundum eundem non est nisi duplex theologia, scilicet, mystica & symbolica, sed secundum vtramque Deus translative nominatur, quia secundum mysticam a nominibus creaturarum spiritualium, secundum vero symbolica a nominibus creaturarum corporalium: ergo omnis Dei nominatio est translative.

3 IN CONTRARIUM est, quia quæ prius sunt in aliquo transferuntur ab illo in alia, & non econuerso, sed sapientia, bonitas & huiusmodi, per prius sunt in deo quam in creaturis, ergo hæc nomina transferuntur ab ipso ad creaturas, & non econuerso, quod etiam videtur dicere Apostolus Ephes. 4. a quo omnis paternitas in celo & in terra nominatur.

4 RESPONSIO. Videnda sunt duo. Primum est quod deus potest ex creaturis multipliciter nominari. Secundum est quod illorum nominum quædam conueniunt deo proprie. Primum patet sic, nominamus vnumquodque sicut intelligimus, intellectus enim est, qui imponit nomina rebus quas intelligit, & sicut intelligit, sed Deum intelligimus ex creaturis multis modis, & quantum ad multas conditiones: ergo possumus ipsum nominare multis nominibus: minor patet, cognoscimus enim Deum ex creaturis tripliciter secundum Dionysium, scilicet per causalitatem, remotionem & eminentiam, & quolibet istorum modorum potest Deus nominari pluribus nominibus. Si enim nominetur per causalitatem multa sunt nomina, quia multi sunt eius actus, & effectus scilicet creare & gubernare, iustificare, glorificare, & sic de aliis, ex quibus omnibus nominatur. Si vero nominetur per remotionem multa sunt nomina, quia multa remouentur a deo, omnes scilicet imperfectiones, & secundum hoc sic nominatur Deus nominibus pluribus, ut increatus, infinitus, immensus, incommutabilis, & sic de cæteris. Si autem nominatur per eminentiam multa sunt nomina, quia multe sunt perfectiones in creaturis, quæ eminentius sunt in Deo: sicut sunt illæ quas simpliciter melius est habere, quam non habere, ut esse bonum, cognoscere, potestatem, a quibus omnibus & consimilibus nominatur, & sic patet primum.

5 QUANTUM ad secundum sciendum est quod proprium diuiditur contra commune & contra metaphoricum, & translative, ut dictum fuit supra, dist. 8. q. 1. nomen autem non conuenit rei nisi sicut signum signato. Et ideo nomen aliquod conuenire deo proprie potest intelligi dupliciter. Vno modo, quia significat diuinam essentiam, secundum propriam & perfectam eius naturam, quasi diffinitiuè sicut animal rationale significat hominem, & sic dicendum est quod nullum nomen deo proprie conuenit: cuius ratio est, quia Deum nominamus sicut eum intelligimus, sed pro statu viæ non intelligimus Deum secundum eius propriam (ut ita dicam) specificam rationem: ergo nullum nomen deo a nobis impositum, significat ipsam eius propriam & omnino determinatam rationem. ad hunc sensum loquitur beatus Dionysius, cap. 1. de diuinis nominibus dicens sic, omnibus autem incomprehensibilis est, & neque sensus vllus eius est, neque fantasia, neque opinio, neque nomen, neque sermo, neque tactus, neque scientia quo modo scribemus de diuinis nominibus aggrediemur, & sequenti propositione de causis dicitur quod causa prima superior est omni narratione quia nullum nomen est quod perfecte diuinam naturam exprimat.

6 Alio modo potest dici nomen proprie Deo conuenire quia non conuenit ei metaphoricè vel transumptiue & sic quæritur nunc. Circa quod notandum est quid est significare proprie, & quid significare metaphoricè, vel transumptiue. Et ex hoc apparebit illud quod principaliter quæritur.